

รายงานฉบับสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

โครงการติดตามประเมินผลการดำเนินกิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติ
มุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
(บูรณาการขยะ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)
และกิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ
และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green

เสนอ

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

กันยายน 2561

โดย บริษัท มาร์เก็ตติ้ง มูฟ จำกัด

MARKETING
MOVES

หลักการและเหตุผลของโครงการ

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สนับสนุนให้มีการจัดการขยะที่ต้นทาง การเสริมสร้างแบบแผนวิถีชีวิต พฤติกรรม ในการลดขยะที่ต้นทาง โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกจากแหล่งกำเนิด สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ และภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการลดการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ เพื่อเสริมสร้างสังคมไร้ขยะ โดยมีการดำเนินกิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม) เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนโครงการ/แผนงานในการรณรงค์ ส่งเสริมการลดการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ ให้เกิดการดำเนินงานที่สอดคล้องกันของหน่วยงาน และให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการลดปริมาณขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green มุ่งเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วม การให้ความรู้ และการสร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่อง โดยการอบรมให้ความรู้ และมอบโล่ตราสัญลักษณ์ ตัว G-Green ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและผ่านการประเมิน ทั้งนี้ จากการดำเนินการที่ผ่านมายังไม่ครอบคลุมการติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการและกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ เพื่อประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแผนงาน และการดำเนินงาน ตลอดจนทราบปัญหา อุปสรรค และแนวทางการปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม) และกิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green มีประสิทธิภาพประสิทธิผล สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จำเป็นต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2560 เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ผลผลิต ผลลัพธ์ และทราบปัญหา อุปสรรค ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการดำเนินงาน โดยวัตถุประสงค์ของโครงการมีดังนี้

1. ติดตามประเมินผลการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2560 ดังนี้
 - 1) กิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)
 - 2) กิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Greenเพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ผลผลิต ผลลัพธ์ และทราบปัญหา อุปสรรค ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ และสร้างกระบวนการเรียนรู้และเกิดกระบวนการปรับปรุงการทำงานในระหว่างดำเนินงาน เชื่อมโยงผลสัมฤทธิ์ของโครงการกับแผนบูรณาการขยะและสิ่งแวดล้อมของประเทศ หรือแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม) และกิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green ต่อไป

กรอบแนวคิด การดำเนินการติดตามประเมินผล

เพื่อให้การติดตามประเมินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คณะผู้วิจัยพิจารณาประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีมและซิงค์ฟิลด์ (Stufflebeam & Shinkfield, 2007) ที่เรียกว่าการประเมินโครงการแบบซีบีพี “CIPP Model” ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และ 4) การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากโครงการ (Product Evaluation) ซึ่งคณะผู้วิจัยกำหนดกรอบการประเมิน 2 รูปแบบ ได้แก่

การประเมินเชิงคุณภาพ เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นตามตัวชี้วัดของโครงการ/กิจกรรม โดยพิจารณาว่าผลผลิตที่ได้ เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งสามารถใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยประเด็นคำถามเชิงลึก ประกอบกับการวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

การประเมินเชิงปริมาณ เป็นการประเมินด้วยแบบสอบถาม ซึ่งเป็นวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยแบบสอบถามที่มีโครงสร้างแน่นอน (Questionnaire) โดยจะดำเนินการสอบถามทั้งหน่วยงานและผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ซึ่งจะมีประเด็นข้อคำถามตามบริบทของ CIPP และคะแนนที่ได้ในกลุ่มข้อคำถามตาม CIPP รายตัวมาเฉลี่ย โดยใช้มาตรวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 – 5 จากระดับที่เห็นด้วยน้อยที่สุดไปถึงมากที่สุด

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดและกรอบการประเมินข้างต้น มาเป็นแนวทางติดตามประเมินผลทั้ง 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม) และ 2) กิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภคเพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green โดยมีรายละเอียดหัวข้อกิจกรรมที่ติดตามประเมินผลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2560 จำนวน 17 กิจกรรมย่อย ดังนี้

รายละเอียดหัวข้อกิจกรรมติดตามประเมินผลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2560

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติ มุ่งสู่การจัดการขยะ และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะ กรมส่งเสริม คุณภาพสิ่งแวดล้อม)	กิจกรรมที่ 1.1	การบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศด้านขยะมูลฝอยให้เป็นองค์ความรู้ เพื่อส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	1
	กิจกรรมที่ 1.2	การสื่อสาร รณรงค์ ประชาสัมพันธ์	
	กิจกรรมที่ 1.2.1	ส่งเสริมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านขยะและมลพิษทางอากาศผ่านช่องทางสื่อสารต่างๆ	2
	กิจกรรมที่ 1.2.2	การสื่อสาร รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ด้านขยะและสิ่งแวดล้อม	3
	กิจกรรมที่ 1.3	สร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมและสร้างวินัยในการลดและคัดแยกขยะ	
	กิจกรรมที่ 1.3.1	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน/ท้องถิ่นให้เกิดการบริหารจัดการขยะที่เหมาะสมและยั่งยืน	4
	กิจกรรมที่ 1.3.2	ประสานการมีส่วนร่วมในการลดและคัดแยกขยะในศาสนสถาน	5
	กิจกรรมที่ 1.3.3	การศึกษาระดับพฤติกรรมด้านการจัดการขยะของคนไทย	6
	กิจกรรมที่ 1.4	เสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาพื้นที่ต้นแบบด้านการจัดการขยะ	
	กิจกรรมที่ 1.4.1	สร้างวิทยากรด้านการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วม	7
	กิจกรรมที่ 1.4.2	พัฒนาโรงเรียนอีโคสคูลและชุมชนต้นแบบ Zero Waste	8
	กิจกรรมที่ 1.4.3	การเสริมศักยภาพและพัฒนาพื้นที่ต้นแบบด้านการจัดการขยะ	9
	กิจกรรมที่ 1.5	การจัดการขยะที่ต้นทางของชุมชน และโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste)	
	กิจกรรมที่ 1.5.1	การจัดการขยะที่ต้นทางของชุมชน และโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste)	10
	กิจกรรมที่ 1.5.2	โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์รักษ์สิ่งแวดล้อม	11
กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green	กิจกรรมที่ 2.1	ส่งเสริมสถานประกอบการในการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและผลิตภัณฑ์ (Green Production)	12
	กิจกรรมที่ 2.2	ส่งเสริมสำนักงานสีเขียว (Green Office)	13
	กิจกรรมที่ 2.3	ส่งเสริมการบริการโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Hotel)	14
	กิจกรรมที่ 2.4	ส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (G-Upcycle)	15
	กิจกรรมที่ 2.5	ส่งเสริมสถานประกอบการให้เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	16
	กิจกรรมที่ 2.6	การส่งเสริมช่องทางสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	17

สำหรับการดำเนินการติดตามประเมินผลกิจกรรม คณะผู้วิจัยแบ่งเป็น 3 ช่วงการดำเนินงาน ได้แก่

- ช่วงการดำเนินงานที่ 1 : Project Insight & Research Design
- ช่วงการดำเนินงานที่ 2 : Monitoring & Evaluation
- ช่วงการดำเนินงานที่ 3 : Conclusion & Recommendation

มีรายละเอียด ดังนี้

ช่วงการดำเนินงานที่ 1 : Project Insight & Research Design

ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของทั้ง 2 กิจกรรมใหญ่ โดยเก็บข้อมูลจาก 2 แหล่ง ได้แก่ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Study) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลักของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่างๆ ของโครงการ เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดของแต่ละกิจกรรม ซึ่งมีการประชุมภายในจำนวน 2 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมจำนวน 29 ท่าน

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Study) ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานผลการดำเนินงานต่างๆ ที่ได้รับจากผู้ดำเนินกิจกรรมในแต่ละพื้นที่ รวมทั้ง สิ่งพิมพ์ เอกสาร หรือ รายงานที่เกี่ยวข้องจากส่วนกลาง

ช่วงการดำเนินงานที่ 2 : Monitoring & Evaluation

จัดประชุมชี้แจงโครงการเพื่อระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการศึกษาและเครื่องมือการประเมินผล โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมจำนวน 40 ท่าน ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือสำหรับการติดตามประเมินผลให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และดำเนินการติดตามประเมินผลกิจกรรม ดังนี้

การติดตามประเมิน เชิงคุณภาพ

เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นตามตัวชี้วัดของโครงการ/กิจกรรม
พิจารณาผลผลิตที่ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)
ด้วยประเด็นคำถามเชิงลึก
โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์ จำนวน 47 ตัวอย่าง
จาก 15 กิจกรรม และลงพื้นที่จำนวน 4 ครั้ง ใน 4 ภูมิภาค
จำนวน 43 ตัวอย่าง จาก 9 กิจกรรม

**การวิจัยเอกสาร
(Documentary Study)**

การติดตามประเมิน เชิงปริมาณ

เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นตามตัวชี้วัดของโครงการ/กิจกรรม
พิจารณาผลผลิตที่ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยเป็นการประเมินด้วยแบบสอบถาม
ซึ่งจะมีประเด็นคำถามตามบริบทของ CIPP

วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)
ด้วยแบบสอบถามที่มีโครงสร้างแน่นอน (Questionnaire)
โดยวิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ จำนวน 195 ตัวอย่าง จาก 6 กิจกรรม

โดยในการลงพื้นที่ 4 ภูมิภาค ประกอบด้วย 1) ภาคเหนือ ลงศึกษาพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ 2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลงพื้นที่จังหวัดขอนแก่น 3) ภาคกลาง ลงพื้นที่จังหวัดชลบุรี สมุทรปราการ และกรุงเทพมหานคร และ 4) ภาคใต้ ลงพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ช่วงการดำเนินงานที่ 3 : Conclusion & Recommendation

นำผลจากการติดตามประเมินผลมาสรุปและจัดทำข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนา กิจกรรมของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคต ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดประชุมนำเสนอ “ร่าง” สรุปผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 70 ท่าน โดยคณะผู้วิจัยได้นำประเด็นและข้อเสนอที่ได้รับการประชุมมาประมวลเพื่อจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ ซึ่งครอบคลุม ผลการศึกษา การดำเนินงาน และข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะจากคณะผู้วิจัย

ทั้งนี้ การดำเนินงานติดตามประเมินผลโครงการฯ มีกรอบระยะเวลาการดำเนินงานทั้งสิ้น 210 วัน (7 เดือน)

บทสรุปภาพรวมผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมตามตัวชี้วัด

ในการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมตามตัวชี้วัด คณะผู้วิจัยได้ทบทวนยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้องระดับประเทศ เพื่อเชื่อมโยงผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ 1 สร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะกรรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม) (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2560) และกิจกรรมที่ 2 ส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2560) โดยยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้องระดับประเทศ ประกอบด้วย

- 1) ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)
- 2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)
- 3) ยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)
- 4) แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564)
- 5) แผนปฏิบัติการ "ประเทศไทย ไร้ขยะ" ตามแนวทาง "ประชารัฐ" ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560)
- 6) แผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (พ.ศ. 2560 - 2579)
- 7) แผนงานบูรณาการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 และ ปี พ.ศ. 2560

ทั้งนี้ จากการทบทวนยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้องระดับประเทศข้างต้น กับผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ 1 สร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะกรรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม ทั้งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้องระดับประเทศเกือบทุกยุทธศาสตร์/แผน เช่น ผลสัมฤทธิ์จากการเสริมสร้างแบบแผน วิถีชีวิต พฤติกรรมการปฏิบัติ ลดขยะที่ต้นทาง โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการขยะต้นทางจากการดำเนินกิจกรรมที่ 1 สามารถตอบยุทธศาสตร์ที่ 5 (ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม) ในร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) และสามารถตอบมาตรการลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด ในแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564) หรือ ผลสัมฤทธิ์จากการส่งเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ลดปริมาณขยะตามหลักการ 3Rs รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เพื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์เสริมสร้างจิตสำนึก ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคัดแยกขยะที่ต้นทางฯ สามารถตอบแผนงานบูรณาการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 และ พ.ศ. 2560

สำหรับการทบทวนยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้องระดับประเทศ กับผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ 2 ส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม ทั้งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้องระดับประเทศเกือบทุกยุทธศาสตร์/แผน เช่นกัน เช่น ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมจากการยกระดับสถานประกอบการให้เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิต การบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการสร้างความตระหนักรู้ในการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน สามารถตอบยุทธศาสตร์ที่ 4 (ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) หรือ ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมจากการส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมใน

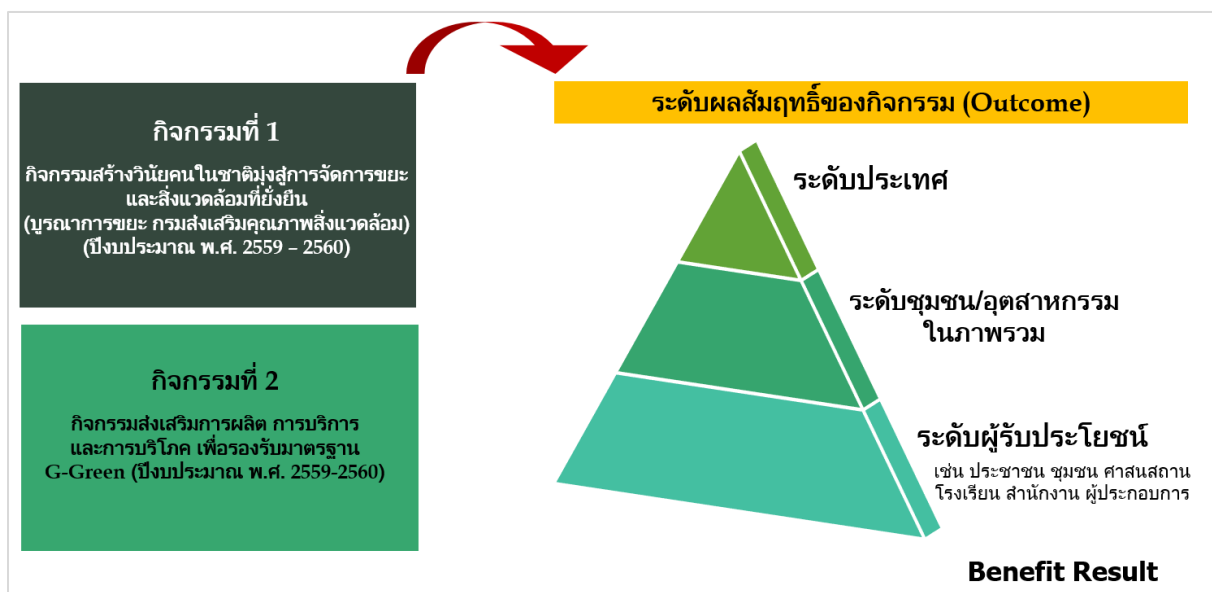
สถานประกอบการ การส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สามารถตอบสนอง
ขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (พ.ศ. 2560 - 2579) เป็นต้น

ซึ่งคณะผู้วิจัยสรุปผลความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้องระดับประเทศ
กับผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ดังนี้

ยุทธศาสตร์และแผนระดับประเทศที่เกี่ยวข้อง	ความสอดคล้องของผลสัมฤทธิ์กิจกรรมกับยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้อง	
	กิจกรรมที่ 1 สร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะ และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)	กิจกรรมที่ 2 ส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับ มาตรฐาน G-Green
ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)		
วิสัยทัศน์ : “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศ พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ยุทธศาสตร์ที่ 5 : ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพ ชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	☒	☒
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)		
วัตถุประสงค์ : เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพ สิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	☒	☒
ยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)		
วิสัยทัศน์ : อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาอย่างสมดุล ยุทธศาสตร์ที่ 3 : ป้องกัน รักษา และฟื้นฟู คุณภาพสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมฯ	☒	☒
แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564)		
วิสัยทัศน์ : “จัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายอย่างเป็น ระบบและบูรณาการ โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน”	☒	☒
แผนปฏิบัติการ "ประเทศไทย ไร้มลพิษ" ตามแนวทาง "ประชารัฐ" ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560)		
วิสัยทัศน์ : ร่วมกันจัดการขยะให้ถูกทางเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อมเพียบพร้อมความสะอาด คนในชาติมีความสุข	☒	☒
แผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (พ.ศ. 2560 - 2579)		
ภาคบริโภค : การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมของภาครัฐและฉลากสิ่งแวดล้อม ภาคผลิต : ภาคอุตสาหกรรมการผลิต	-	☒
แผนงานบูรณาการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 และ ปี พ.ศ. 2560		
เป้าหมาย : การจัดการขยะ แนวทางปีงบประมาณ 2559 : รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึก แนวทางปีงบประมาณ 2560 : ส่งเสริมการลดการเกิดขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายที่ต้นทางแหล่งกำเนิดและการนำขยะไปใช้ ประโยชน์	☒	-

นอกจากการทบทวนยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้องกับระดับประเทศ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการติดตามประเมินผลภาพรวมตัวชี้วัดเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของทั้ง 2 กิจกรรมที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2560 โดยพบว่า ผลการดำเนินงานของทั้ง 2 กิจกรรมเป็นไปตามเป้าหมายและสูงกว่าค่าเป้าหมายที่ตัวชี้วัดกำหนดไว้ ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่ของตัวชี้วัดเชิงปริมาณจะสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

สำหรับการติดตามประเมินผลระดับผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับประเทศ 2) ระดับชุมชน/อุตสาหกรรมในภาพรวม และ 3) ระดับผู้รับประโยชน์ เช่น ประชาชนทั่วไป ชุมชน ศาสนสถาน โรงเรียน สำนักงาน สถานประกอบการ เป็นต้น ซึ่งคณะผู้วิจัยดำเนินการติดตามประเมินผลระดับผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับวิจัยเชิงปริมาณ โดยได้รวบรวมความคิดเห็นของผู้รับประโยชน์ในประเด็นผลกระทบเชิงบวกหรือประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม ทั้งนี้ สามารถสรุปผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรมใน 3 ระดับ ดังนี้

ระดับผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)

ระดับประเทศ

- ✓ ช่วยลดภาระค่าใช้จ่าย/งบประมาณของประเทศ จากการลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการขยะ ลดพื้นที่ในการจัดการขยะ ลดการใช้ทรัพยากรที่ฟุ่มเฟือย ลดการใช้พลังงานของประเทศ ซึ่งจะส่งผลดีต่อประเทศในระยะยาว
- ✓ สามารถยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการบริหารจัดการขยะ โดยสร้างจิตสำนึก การตระหนักรู้ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้กับประชาชนและทุกภาคส่วน
- ✓ ทำให้ประเทศมีสิ่งแวดล้อมที่ดี และมีความเป็นระเบียบ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับภาพรวมของประเทศ
- ✓ สร้างความร่วมมือและความสามัคคีจากคนในประเทศ
- ✓ สามารถสร้างรายได้ให้กับทุกภาคส่วนทั่วประเทศ

ระดับชุมชนในภาพรวม

- ✓ มีการพัฒนาและลดปัญหาขยะ/สิ่งแวดล้อมในระดับชุมชนในภาพรวม เนื่องจากพื้นที่ที่ท้องถิ่นโดยรวมสะอาดขึ้น ทำให้ภาระในการจัดการขยะในท้องถิ่นลดลง
- ✓ เกิดการบูรณาการ สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กร และหน่วยงานในพื้นที่ ทำให้กิจกรรมต่างๆ ประสบความสำเร็จ
- ✓ เกิดต้นแบบ เป็นศูนย์เรียนรู้ต่อยอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม เป็นแบบอย่างในการดำเนินการต่อไป
- ✓ ช่วยลดค่าใช้จ่าย และสร้างรายได้ให้กับชุมชนในภาพรวม

ระดับผู้รับประโยชน์ เช่น ประชาชน ชุมชน ศาสนสถาน โรงเรียน เป็นต้น

- ✓ ผู้รับประโยชน์มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการลด คัดแยกขยะที่ถูกต้อง โดยนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติจริง
- ✓ ผู้รับประโยชน์มีจิตสำนึกและตระหนักถึงสำคัญของการจัดการขยะมากขึ้น โดยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การลดขยะตั้งแต่ต้นทาง
- ✓ ผู้รับประโยชน์มีความสามัคคีร่วมมือกันบริหารจัดการขยะ
- ✓ ช่วยลดค่าใช้จ่าย และสร้างรายได้ให้กับผู้รับประโยชน์ จากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการบริหารจัดการ เช่น สามารถลดค่าน้ำค่าไฟ สามารถคัดแยกขยะขาย สามารถนำขยะที่เหลือมาทำให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น
- ✓ สร้างภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับสถานที่ของผู้รับประโยชน์

ระดับผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green

ระดับประเทศ

- ✓ ช่วยลดภาระค่าใช้จ่าย/งบประมาณของประเทศ จากการลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการขยะ ลดพื้นที่ในการจัดการขยะ ลดการใช้ทรัพยากรที่ฟุ่มเฟือย ลดการใช้พลังงานของประเทศ ซึ่งจะส่งผลดีต่อประเทศในระยะยาว
- ✓ สามารถยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสร้างจิตสำนึก การตระหนักรู้ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้กับบุคลากรในองค์กรและทุกภาคส่วน
- ✓ ผู้ผลิต/ผู้ให้บริการและผู้บริโภคมีสุขภาพและสภาวะแวดล้อมที่ดีจากกระบวนการผลิต/กระบวนการให้บริการ ลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ
- ✓ สร้างความร่วมมือและความสามัคคีจากองค์กร และหน่วยงานในประเทศ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับภาพรวมของประเทศ
- ✓ สามารถสร้างรายได้ให้กับทุกภาคส่วนทั่วประเทศ

ระดับอุตสาหกรรมในภาพรวม

- ✓ มีการพัฒนายกระดับมาตรฐานและคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมในภาพรวม
- ✓ เกิดการบูรณาการ สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมขององค์กร และหน่วยงานในพื้นที่ ทำให้กิจกรรมต่างๆ ประสบความสำเร็จ
- ✓ เกิดต้นแบบ เป็นแหล่งเรียนรู้ต่อยอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นแบบอย่างในการดำเนินการต่อไป
- ✓ ช่วยลดค่าใช้จ่าย และสร้างรายได้ให้กับอุตสาหกรรมในภาพรวม

ระดับผู้รับประโยชน์ เช่น สถานประกอบการ (ผู้ผลิต) สำนักงาน โรงแรม เป็นต้น

- ✓ ผู้รับประโยชน์มีความรู้ความเข้าใจเรื่องแนวทางการบริหารจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การปรับกระบวนการ การจัดระบบการทำงาน การนำวัสดุที่เหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น โดยนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติจริง
- ✓ ทำให้บุคลากรภายในของผู้รับประโยชน์มีความสามัคคีร่วมมือกันบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- ✓ ช่วยลดค่าใช้จ่าย และสร้างรายได้ให้กับผู้รับประโยชน์ จากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการบริหารจัดการ เช่น สามารถลดต้นทุนทรัพยากรและพลังงาน ลดการใช้วัสดุสิ้นเปลืองหรือวัสดุที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถคัดแยกและนำขยะที่เหลือมาใช้ในการเกิดประโยชน์ เป็นต้น
- ✓ สร้างภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับผู้รับประโยชน์ รวมทั้งช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในภาพรวม สามารถนำภาพลักษณ์ที่ดีด้านมาตรฐานสิ่งแวดล้อมไปต่อยอดเป็นประโยชน์ต่อผู้รับประโยชน์

บทสรุปภาพรวมผลการติดตามประเมินกิจกรรม

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์และสรุปผลจากการติดตามประเมินผลรายกิจกรรมของกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม) (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2560) จำนวน 11 กิจกรรมย่อย และกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2560) จำนวน 6 กิจกรรมย่อย โดยแบ่งเป็นการสรุปผล ดังนี้

- สรุปภาพรวมการตอบวัตถุประสงค์ของกิจกรรม
- สรุปภาพรวมปัญหา/อุปสรรคของกิจกรรม (Key Problem Findings)
- สรุปภาพรวมปัจจัยความสำเร็จของกิจกรรม (Key Success Findings)

สรุปภาพรวมการตอบวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

ผลการดำเนินกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม) (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2560) มีความสอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ตั้งไว้ โดยผลการดำเนินกิจกรรมย่อยสามารถตอบวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อที่กำหนด ซึ่งเป็นไปตามการสรุปผลในตาราง ดังนี้

รายละเอียดวัตถุประสงค์กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)	ตัวอย่างผลการดำเนินกิจกรรมที่ตอบวัตถุประสงค์
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559	
1) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการจัดการขยะลดปริมาณขยะตามหลักการ 3Rs โดยใช้องค์ความรู้ สื่อ และกิจกรรมที่เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรม เช่น - กิจกรรมที่ 1.1 การบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศด้านขยะมูลฝอยให้เป็นองค์ความรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม : มีการวิเคราะห์ จัดทำข้อมูล องค์ความรู้ ฐานข้อมูล หรือสารสนเทศสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านขยะมูลฝอย จำนวน 3 เรื่อง รวมทั้งพัฒนาปรับปรุงช่องทาง ICT เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ในการจัดการขยะ - กิจกรรมที่ 1.2 การสื่อสาร รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ : มีการประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้ความเข้าใจให้ประชาชนมีวินัย มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางอย่างถูกต้อง ผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อสารสนเทศออนไลน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนในวงกว้าง - กิจกรรมที่ 1.4 เสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาพื้นที่ต้นแบบด้านการจัดการขยะ : มีการดำเนินการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ และโรงเรียนปลอดขยะ โดยอบรมพัฒนาศักยภาพองค์ความรู้ของศูนย์เรียนรู้เพื่อให้เป็นแบบแผนและต้นแบบในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม
2) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบตามบทบาทของตน	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรม เช่น - กิจกรรมที่ 1.3 สร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมและสร้างวินัยในการลดและคัดแยกขยะ : มีการส่งเสริมศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะ ผ่านเวที

รายละเอียดวัตถุประสงค์กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)	ตัวอย่างผลการดำเนินงานกิจกรรมที่ตอบวัตถุประสงค์
	เสริมสร้างการมีส่วนร่วม รวมทั้งมีการสนับสนุนการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะที่เหมาะสมและยั่งยืน สู่ระดับภาคและระดับจังหวัด
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560	
1) เพื่อเสริมสร้างแบบแผน วิถีชีวิต พฤติกรรมการปฏิบัติ ลดขยะที่ต้นทาง โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการจัดการขยะต้นทาง ณ แหล่งกำเนิด การลดปริมาณขยะชุมชน การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ ตามหลัก 3Rs (Reduce Reuse Recycle) โดยใช้สื่อและกิจกรรมที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรม เช่น - กิจกรรมที่ 1.3 สร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมและสร้างวินัยในการลดและคัดแยกขยะ : มีการส่งเสริมศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะ ผ่านเวทีเสริมสร้างการมีส่วนร่วม รวมทั้งมีการสนับสนุนการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะที่เหมาะสมและยั่งยืน สู่ระดับภาคและระดับจังหวัด - กิจกรรมที่ 1.4 เสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาพื้นที่ต้นแบบด้านการจัดการขยะ : มีการดำเนินการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ และโรงเรียนปลอดขยะ โดยอบรมพัฒนาศักยภาพองค์ความรู้ของศูนย์เรียนรู้เพื่อให้เป็นแบบแผนและต้นแบบในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม
2) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เพื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างจิตสำนึก ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการคัดแยกขยะที่ต้นทางเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ โดยใช้หลัก 3Rs (Reduce Reuse Recycle) เพื่อขับเคลื่อนสู่ Zero Waste Society	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรม เช่น - กิจกรรมที่ 1.1 การบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศด้านขยะมูลฝอยให้เป็นองค์ความรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม : มีการปรับปรุงหน้าเว็บเพจ http://infotrash.deqp.go.th เพื่อพัฒนาช่องทางการเข้าถึงของกลุ่มเป้าหมายและการให้บริการข้อมูลแก่ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ - กิจกรรมที่ 1.2 การสื่อสาร รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ : มีการประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้ความเข้าใจให้ประชาชนมีวินัย มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางอย่างถูกต้อง ผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อสารสนเทศออนไลน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมทั้งผ่านโครงการรณรงค์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ เพื่อให้ประชาชนมีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมและมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
3) การขับเคลื่อนสู่ Zero Waste Society ผ่านเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาควิชาเครือข่ายเกี่ยวข้อง ทั้งในโรงเรียน ชุมชน ศาสนสถาน และสถานประกอบการ ขยายผลครอบคลุมทั่วประเทศ	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรม เช่น - กิจกรรมที่ 1.4 เสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาพื้นที่ต้นแบบด้านการจัดการขยะ : มีการดำเนินการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ และโรงเรียนปลอดขยะ โดยอบรมพัฒนาศักยภาพองค์ความรู้ของศูนย์เรียนรู้เพื่อให้เป็นแบบแผนและต้นแบบในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม - กิจกรรมที่ 1.5 การจัดการขยะที่ต้นทางของชุมชน และโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste) : มีการจัดทำโครงการชุมชนปลอดขยะ และโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ขึ้น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา ผ่านความร่วมมือจากเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

สำหรับผลการดำเนินกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2560) พบว่า มีความสอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ตั้งไว้เช่นกัน โดยผลการดำเนินกิจกรรมย่อยสามารถตอบวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อที่กำหนดอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นไปตามการสรุปผลในตาราง ดังนี้

รายละเอียดวัตถุประสงค์กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green	ตัวอย่างผลการดำเนินกิจกรรมที่ตอบวัตถุประสงค์
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559	
1) เพื่อส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการ OTOP	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมที่ 2.1 ส่งเสริมสถานประกอบการในการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Production) โดยมีการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าโดยใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเสนอแนวทางลดของเสียจากกระบวนการผลิต ซึ่งมีสถานประกอบการ OTOP ประเภทเครื่องแต่งกายและเคหะสิ่งทอ ของเครื่องใช้ ประดับตกแต่ง เซรามิกและจักสาน เข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการรับรองการประเมินการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจำนวน 35 แห่ง
2) เพื่อส่งเสริมสำนักงานสู่การบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมที่ 2.2 ส่งเสริมสำนักงานสีเขียว (Green Office) โดยมีการส่งเสริมให้สำนักงานนำความรู้ด้านสำนักงานสีเขียวไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งมีการตรวจประเมินและรับรองสำนักงานสีเขียวในหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา หน่วยงานส่วนภูมิภาค และหน่วยงานท้องถิ่น ทั้งนี้ มีสำนักงานผ่านการรับรองผลการตรวจประเมินจำนวน 71 แห่ง
3) เพื่อส่งเสริมสถานประกอบการประเภทโรงแรมในการพัฒนาสู่การบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมที่ 2.3 ส่งเสริมการบริการโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Hotel) ซึ่งมีการอบรมให้ความรู้การบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กับผู้ประกอบการประเภทโรงแรม และมีการตรวจประเมินเพื่อรับรองตามเกณฑ์ฯ โดยมีสถานประกอบการโรงแรมผ่านการรับรองผลการตรวจประเมินโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Hotel) จำนวน 65 แห่ง
4) เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม G-Upcycle Carbon Footprint	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมที่ 2.4 ส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (G-Upcycle) โดยมีการสนับสนุนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์อัพไซเคิล สร้างองค์ความรู้และความเข้าใจถึงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเกณฑ์ข้อกำหนด และวิธีการตรวจประเมินผลิตภัณฑ์หรือวัสดุที่ผลิตจากวัสดุเหลือใช้ ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการผ่านการรับรองตามเกณฑ์การประเมิน Upcycle Carbon Footprint จำนวน 19 ผลิตภัณฑ์
5) เพื่อยกระดับสถานประกอบการให้เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิต การบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมที่ 2.5 ส่งเสริมสถานประกอบการให้เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีการพัฒนาสถานประกอบการที่ผ่านเกณฑ์การรับรองการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานแก่ผู้ประกอบการและประชาชนผู้สนใจกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ส่งเสริมสถานประกอบการกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ บ้านนางาม อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี เป็นแหล่งเรียนรู้สิ่งทอที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6) เพื่อสร้างมูลค่าและช่องทางสินค้าและการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมที่ 2.6 ส่งเสริมช่องทางสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีการนำ

รายละเอียดวัตถุประสงค์กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green	ตัวอย่างผลการดำเนินกิจกรรมที่ตอบวัตถุประสงค์
	ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Product) ผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (G-Upcycle) และผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรอง Upcycle Carbon Footprint ไปจัดแสดงและจำหน่ายในงานแสดงสินค้าจำนวน 3 ครั้ง
7) เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมที่ 2.1 ส่งเสริมสถานประกอบการในการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Production) โดยมีการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าโดยใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเสนอแนวทางลดของเสียจากกระบวนการผลิต และกิจกรรมที่ 2.6 ส่งเสริมช่องทางสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีการประชาสัมพันธ์สถานประกอบการ OTOP สำนักงาน โรงแรม และผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองตราสัญลักษณ์ G-Green ให้สถานประกอบการและประชาชนทั่วไปได้รับทราบ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560	
1) เพื่อส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการ	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมที่ 2.1 ส่งเสริมสถานประกอบการในการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Production) โดยมีการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าโดยใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเสนอแนวทางลดของเสียจากกระบวนการผลิต ซึ่งมีสถานประกอบการ (กลุ่มสิ่งทอ ผ้า แปรรูปจากผ้า ไม้และจักสาน เซรามิกและเครื่องปั้นดินเผา และสมุนไพรที่ไม่ใช่ยาได้แก่ สบู่) เข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการรับรองการประเมินการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจำนวน 35 แห่ง
2) เพื่อส่งเสริมสำนักงานในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมที่ 2.2 ส่งเสริมสำนักงานสีเขียว (Green Office) โดยมีการส่งเสริมให้สำนักงานนำความรู้ด้านสำนักงานสีเขียวไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งมีการตรวจประเมินและรับรองสำนักงานสีเขียวในหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา หน่วยงานส่วนภูมิภาค และหน่วยงานท้องถิ่น ทั้งนี้มีสำนักงานผ่านการรับรองผลการตรวจประเมินจำนวน 81 แห่ง
3) เพื่อส่งเสริมสถานประกอบการโรงแรมในการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมที่ 2.3 ส่งเสริมการบริการโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Hotel) ซึ่งมีการอบรมให้ความรู้การบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กับผู้ประกอบการประเภทโรงแรม และมีการตรวจประเมินเพื่อรับรองตามเกณฑ์ฯ โดยมีสถานประกอบการโรงแรมผ่านการรับรองผลการตรวจประเมินโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Hotel) จำนวน 84 แห่ง
4) เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมที่ 2.4 ส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (G-Upcycle) โดยมีการสนับสนุนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ออฟไซเคิล สร้างองค์ความรู้และความเข้าใจถึงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเกณฑ์ข้อกำหนด และวิธีการตรวจประเมินผลิตภัณฑ์หรือวัสดุที่ผลิตจากวัสดุเหลือใช้ ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการผ่านการรับรองตามเกณฑ์การประเมิน Upcycle Carbon Footprint จำนวน 15 ผลิตภัณฑ์
5) เพื่อส่งเสริมสถานประกอบการให้เป็นศูนย์เรียนรู้การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมที่ 2.5 ส่งเสริมสถานประกอบการให้เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีการพัฒนาสถานประกอบการที่ผ่านเกณฑ์การรับรองการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานแก่ผู้ประกอบการ

รายละเอียดวัตถุประสงค์กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green	ตัวอย่างผลการดำเนินกิจกรรมที่ตอบวัตถุประสงค์
	และประชาชนผู้สนใจกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ส่งเสริมศูนย์เรียนรู้ผ้าทอที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมกลุ่มทอผ้าบ้านพินนา ตำบลพินนา อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6) เพื่อส่งเสริมช่องทางสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมที่ 2.6 ส่งเสริมช่องทางสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Product) ผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (G-Upcycle) และผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรอง Upcycle Carbon Footprint ไปจัดแสดงและจำหน่ายในงานแสดงสินค้า จำนวน 3 ครั้ง

สรุปภาพรวมปัญหา/อุปสรรคของกิจกรรม (Key Problem Findings)

สำหรับการวิเคราะห์สรุปภาพรวมปัญหา/อุปสรรคของการดำเนินกิจกรรม คณะผู้วิจัยพิจารณาจากกรอบแนวคิดการประเมินโครงการ CIPP Model ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งพบว่า กิจกรรมทั้ง 2 กิจกรรมมีประเด็นปัญหา/อุปสรรคบางประการที่ใกล้เคียงกัน เช่น บัณฑิตเข้า ในประเด็นข้อจำกัดด้านงบประมาณการดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินการที่จำกัด และเกณฑ์ในการประเมินที่ยังไม่เหมาะสมกับทุกบริบทของผู้รับประโยชน์ เนื่องจากผู้รับประโยชน์มีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน เป็นต้น โดยสรุปรายละเอียดภาพรวมปัญหา/อุปสรรคของทั้ง 2 กิจกรรม ดังนี้

CIPP Model	สรุปประเด็นปัญหา/อุปสรรคของการดำเนินกิจกรรม
กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (บูรณาการขยะกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม) (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2560)	
Context Evaluation บริบทหรือสภาวะแวดล้อม	■ <u>ความต้องการของชุมชน/พื้นที่</u> บางชุมชนยังขาดความสนใจ ความตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ■ <u>ความเหมาะสมของกิจกรรมกับพื้นที่</u> บางพื้นที่ยังขาดการบูรณาการเป้าหมาย/การดำเนินงานของหน่วยงานในท้องถิ่นกับกิจกรรมฯ ทำให้หน่วยงานท้องถิ่นให้ความร่วมมือน้อย ขาดหน่วยงานเจ้าภาพในบางพื้นที่ เนื่องจากให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในประเด็นอื่นมากกว่าด้านสิ่งแวดล้อม
Input Evaluation ปัจจัยนำเข้า	■ <u>บุคลากรในการดำเนินกิจกรรม</u> บุคลากรไม่เพียงพอในการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากเครือข่ายที่ร่วมดำเนินกิจกรรมในพื้นที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่จำกัด และมีภาระหน้าที่ค่อนข้างมาก เนื่องจากรับนโยบายจากหลายหน่วยงาน

CIPP Model	สรุปประเด็นปัญหา/อุปสรรคของการดำเนินกิจกรรม
	■ <u>งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม</u> งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ และมีข้อจำกัดในการเบิกจ่ายงบประมาณ เช่น กรณีเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจประเมิน ไม่สามารถเบิกเงินสนับสนุนได้ ■ <u>ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม</u> กิจกรรมบางกิจกรรมต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาปรับเปลี่ยนตามเกณฑ์มาตรฐาน แต่ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีไม่เพียงพอในการดำเนินงานให้สมบูรณ์ ■ <u>เกณฑ์การประเมิน</u> เกณฑ์ประเมินในปัจจุบันเป็นมาตรฐานเดียว (One Size Fits All) ซึ่งเกณฑ์ในการประเมินไม่เหมาะสมกับทุกบริบทของผู้รับประโยชน์ ผู้รับประโยชน์มีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ไม่สามารถดำเนินการตามเกณฑ์ทุกข้อได้ (เช่น ขนาดพื้นที่ ขนาดองค์กร เขตในเมือง/นอกเมือง เป็นต้น)
Process Evaluation กระบวนการ	■ <u>การสื่อสารปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในกิจกรรม</u> บางกิจกรรม/บางพื้นที่ยังขาดการสื่อสารที่ดีระหว่างผู้ดำเนินกิจกรรมและผู้รับประโยชน์ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างผู้รับประโยชน์ด้วยกันยังมีค่อนข้างน้อย ■ <u>การหาเครือข่าย พันธมิตรในการดำเนินกิจกรรม</u> กระบวนการดำเนินงานในบางกิจกรรม/บางพื้นที่ยังมีอุปสรรค เนื่องจากไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้รับประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น บางพื้นที่ต้องเข้าประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ถึงกิจกรรมที่ละหน่วยของผู้รับประโยชน์ ดังนั้น การเชื่อมโยงเครือข่ายระดับนโยบายจากส่วนกลางเป็นประเด็นที่สำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ ■ <u>การมีส่วนร่วมของประชาชน การยอมรับของประชาชน</u> บางพื้นที่ยังขาดผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง ทำให้ประชาชนบางพื้นที่ยังไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเท่าที่ควร
Product Evaluation ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากโครงการ	■ <u>ความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรม</u> ผู้รับประโยชน์กลุ่มเดิมในหลายกิจกรรมต้องการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาระดับการดำเนินงานของตนเอง แต่ยังขาดการส่งต่อการดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่อง
กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2560)	
Context Evaluation บริบทหรือสภาวะแวดล้อม	■ <u>การกำหนดกลุ่มเป้าหมายกิจกรรม</u> บางกิจกรรมมีการคัดเลือกเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย (เช่น เฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ได้ระดับ G ทอง เท่านั้น) ทำให้ผู้รับประโยชน์ในระดับอื่นๆ ขาดโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม

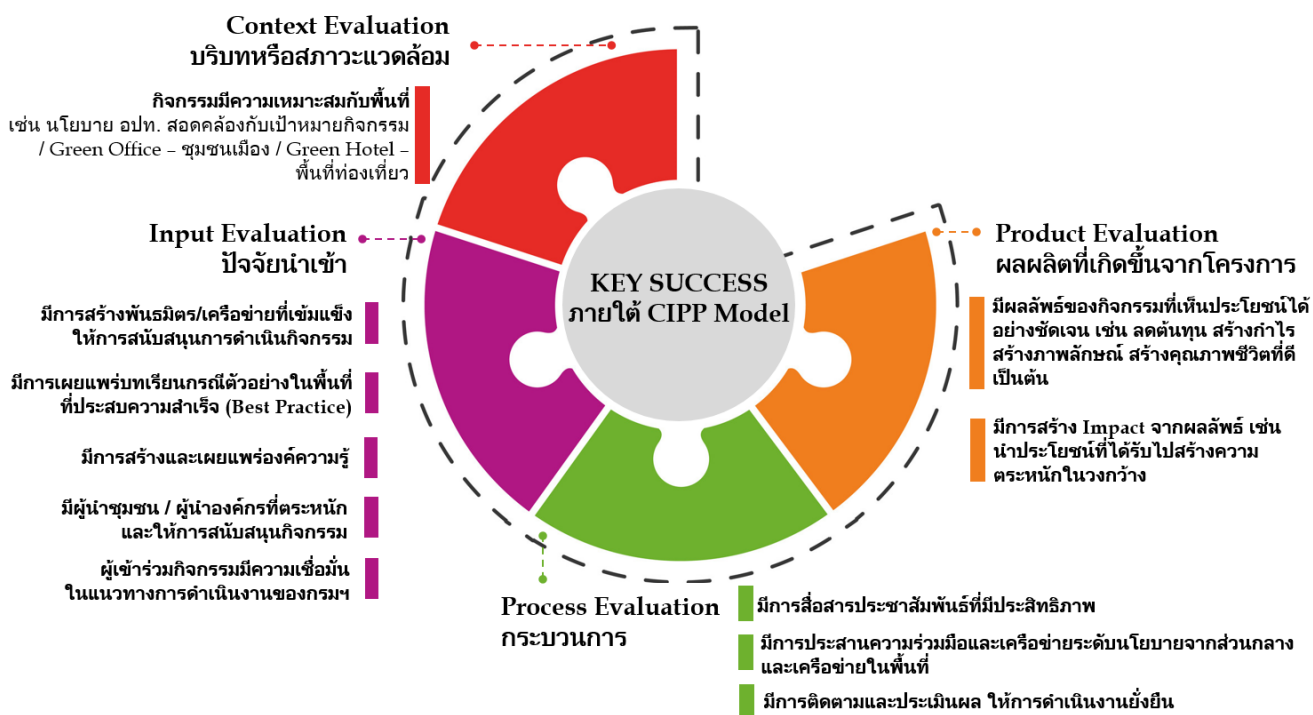
CIPP Model	สรุปประเด็นปัญหา/อุปสรรคของการดำเนินกิจกรรม
Input Evaluation ปัจจัยนำเข้า	■ <u>งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม</u> ขาดงบประมาณในการสนับสนุนกลุ่มผู้รับประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งผู้รับประโยชน์จำเป็นต้องใช้งบประมาณตนเองเพื่อพัฒนาปรับเปลี่ยน ■ <u>ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม</u> กิจกรรมบางกิจกรรมต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาปรับเปลี่ยนตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งผู้รับประโยชน์มีอุปสรรคด้านพื้นที่ เช่น ต้องให้บริการลูกค้า แต่ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีไม่เพียงพอในการดำเนินงานให้สมบูรณ์ได้ ■ <u>เกณฑ์การประเมิน</u> เกณฑ์ประเมินในปัจจุบันเป็นมาตรฐานเดียว (One Size Fits All) ซึ่งเกณฑ์ในการประเมินไม่เหมาะสมกับทุกบริบทของผู้รับประโยชน์ ผู้รับประโยชน์มีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ไม่สามารถดำเนินการตามเกณฑ์ทุกข้อได้ (เช่น ขนาดพื้นที่ ขนาดองค์กร สภาพอาคารก่อสร้าง เขตในเมือง/นอกเมือง เป็นต้น)
Process Evaluation กระบวนการ	■ <u>กลไกกระบวนการบริหารจัดการกิจกรรม</u> - กระบวนการในบางกิจกรรมค่อนข้างใช้ระยะเวลานาน เช่น กระบวนการรับสมัครจนได้ใบรับรอง G-Upcylce ค่อนข้างใช้ระยะเวลานาน ซึ่งจะมีผลต่อการต่อยอดใช้ประโยชน์ และการหมดยุของใบรับรอง - ผู้รับประโยชน์บางรายมีอุปสรรคจากการลาออกของพนักงาน ทำให้ต้องอบรมพนักงานใหม่เพื่อดำเนินกิจกรรม ■ <u>คณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรม</u> ในบางพื้นที่พบอุปสรรคจากผลการให้คำปรึกษาของคณะกรรมการ เนื่องจากคณะกรรมการมีความเห็นแตกต่างกัน/คำแนะนำไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เกิดความสับสนและไม่ได้บทสรุปข้อเสนอแนะ ■ <u>การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง</u> การดำเนินการในบางกิจกรรมต้องกระทบกับผู้ที่เกี่ยวข้องหลักของผู้รับประโยชน์ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม เช่น กิจกรรม Green Hotel ขาดความร่วมมือจากลูกค้าที่ต้องการใช้ขวดน้ำพลาสติก หรือ พื้นที่ที่ต้องพัฒนาปรับปรุงต้องให้บริการลูกค้าอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงฤดูท่องเที่ยว เป็นต้น
Product Evaluation ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากโครงการ	■ <u>ตราสัญลักษณ์รับรอง</u> ตราสัญลักษณ์รับรองมาตรฐาน G-Green ต่างๆ ยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง และยังไม่เป็นที่ยอมรับมากนัก

CIPP Model	สรุปประเด็นปัญหา/อุปสรรคของการดำเนินกิจกรรม
	<u>ระยะเวลาการรับรอง</u> ระยะเวลาการรับรองมาตรฐาน G-Green ค่อนข้างสั้นเกินไป มีอุปสรรคในการต่อยอดทำกิจกรรมทางการตลาด

สรุปภาพรวมปัจจัยความสำเร็จของกิจกรรม (Key Success Findings)

ในการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรม จากการติดตามประเมินผลกิจกรรม คณะผู้วิจัยพิจารณาใช้กรอบแนวคิดการประเมินโครงการ CIPP Model เช่นเดียวกับการวิเคราะห์ภาพรวมปัญหา/อุปสรรค โดยพบว่า ปัจจัยความสำเร็จของกิจกรรมประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ตามแผนภาพ ดังนี้

ภาพรวมปัจจัยความสำเร็จของกิจกรรม (Key Success Findings)

นอกจากองค์ประกอบของปัจจัยความสำเร็จตามกรอบแนวคิดการประเมินโครงการ CIPP Model ข้างต้น หากพิจารณานำหลักแนวคิดพาเรโต (Pareto) หรือกฎ 80/20 ของวิลเฟรโด พาเรโต (Vilfredo Pareto) ซึ่งกล่าวว่า สิ่งที่สำคัญหรือมีประโยชน์จะมีอยู่เป็นจำนวนที่น้อยกว่าสิ่งที่ไม่สำคัญหรือไม่มีประโยชน์ ซึ่งมีจำนวนที่มากกว่าอัตราส่วน 20 ต่อ 80 กล่าวคือ หากนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์เป็นปัจจัยสำเร็จสำหรับกิจกรรมของกรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อม จะพบว่า ควรให้ความสำคัญและทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติด้านการจัดการขยะ และด้านสิ่งแวดล้อมกับกลุ่มที่มีอิทธิพลกับประชาชนหรือกลุ่มคนในวงกว้างเพียงร้อยละ 20 จะสามารถขยายผลไปสู่กลุ่มอื่นๆ ได้ ทั้งนี้ อาจเป็นการสร้างต้นแบบที่เข้มแข็ง (Best Practice) ในแต่ละกิจกรรมประมาณร้อยละ 20 เพื่อเป็นแบบอย่าง และเป็นศูนย์ในการกระจายองค์ความรู้ไปสู่กลุ่มอื่นๆ ที่ไม่ได้เข้าร่วมในกิจกรรม

นอกจากนี้ ในการจัดลำดับคัดเลือกกลุ่มที่สามารถผลักดันให้เป็นกลุ่มต้นแบบ (Best Practice) อาจพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

- เป็นพื้นที่ที่สอดคล้องกับการผลักดันตามนโยบายของภาครัฐ เช่น นโยบายภาครัฐเน้นพื้นที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเมืองรอง หรือ นโยบายภาครัฐเน้นให้ความสำคัญกับโรงเรียนอาชีวศึกษา เป็นต้น
- เป็นพื้นที่ที่มีการรวมตัวของชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่ที่เข้มแข็ง
- เป็นพื้นที่ที่มีผู้นำที่ชัดเจน

อย่างไรก็ตาม การผลักดันให้กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมประสบความสำเร็จในวงกว้างอาจต้องอาศัยแรงผลักดันจากผู้บริหารระดับสูงของแต่ละหน่วยงานในการหารือร่วมกันหาแนวทาง สร้างความตระหนักและตื่นตัวในระดับนโยบาย เพื่อผลักดันให้กิจกรรมสำเร็จลุล่วงได้

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากิจกรรม

จากการสรุปผลการติดตามประเมินผล สรุปปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะรายกิจกรรม จนนำมาสู่การวิเคราะห์สรุปภาพรวมปัญหา/อุปสรรคของกิจกรรม (Key Problem Findings) และภาพรวมปัจจัยความสำเร็จของกิจกรรม (Key Success Findings) คณะผู้วิจัยได้เชื่อมโยงผลการศึกษาทั้งหมด เพื่อนำมาสู่ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และกิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐาน G-Green ภายใต้การบูรณาการแนวทางกลยุทธ์ PUSH Strategy และ PULL Strategy

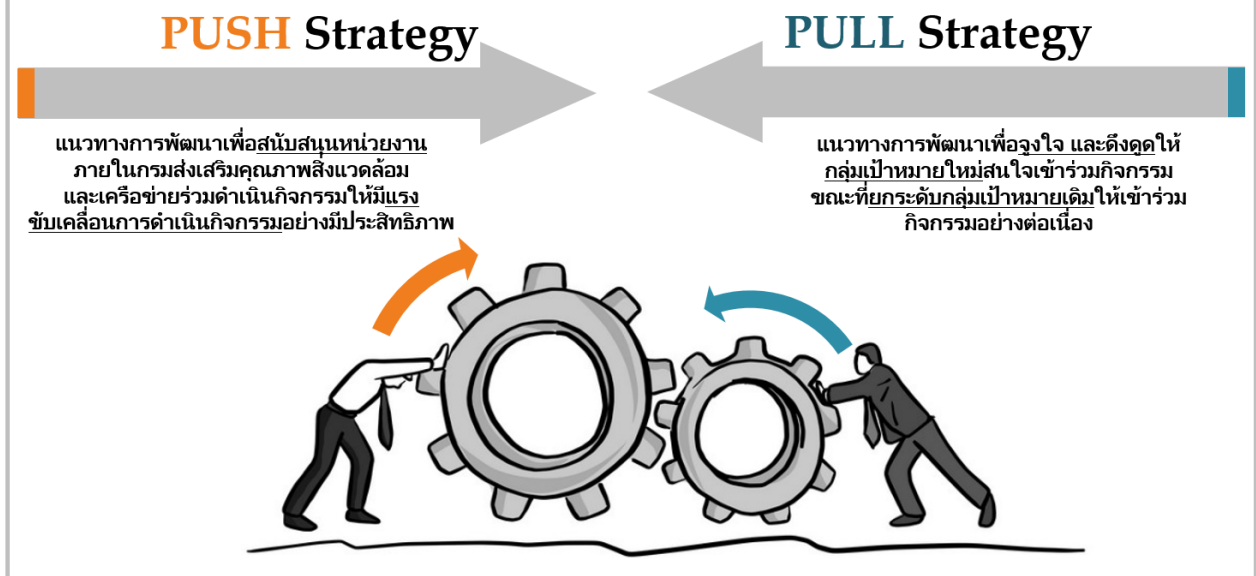

ทั้งนี้ แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์แบบผลัก (Push Strategy) และกลยุทธ์แบบดึง (Pull Strategy) ในปัจจุบันได้รับความนิยมและใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งในด้านการตลาดและการจัดการโซ่อุปทาน ซึ่งหลักความคิดของกลยุทธ์แบบผลัก (Push Strategy) คือ เน้นจุดสำคัญที่อุปทานหรือกระบวนการจัดหาและขับเคลื่อนสิ่งต่างๆ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดได้ ในขณะที่หลักความคิดของกลยุทธ์แบบดึง (Pull Strategy) คือ เน้นจุดสำคัญที่อุปสงค์ หรือ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เป็นสิ่งที่ต้องทำความเข้าใจและต้องทราบความต้องการให้ถ่องแท้ เพื่อกำหนดรูปแบบที่ใช้ดึงดูดความสนใจของกลุ่มเป้าหมายให้เข้ามาร่วมกับกระบวนการหรือกิจกรรมขององค์กร

จากแนวคิดข้างต้น คณะผู้วิจัยได้พิจารณาบูรณาการกลยุทธ์ PUSH Strategy และ PULL Strategy โดยกำหนดแนวทางการพัฒนากิจกรรม PUSH Strategy เป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อสนับสนุนหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเครือข่ายร่วมดำเนินกิจกรรมให้มีแรงขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ PULL Strategy เป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อจูงใจ และดึงดูดให้กลุ่มเป้าหมายใหม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม ขณะที่ยกระดับกลุ่มเป้าหมายเดิมให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเสนอรายละเอียดแนวทางการพัฒนากิจกรรมภายใต้ 2 กลยุทธ์ข้างต้น ดังนี้

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากิจกรรม

คณะผู้วิจัยเสนอแนะแนวทางการพัฒนากิจกรรมภายใต้แนวทางกลยุทธ์ PUSH & PULL Strategy ดังนี้

แนวทางการพัฒนากิจกรรมภายใต้ PUSH Strategy

แนวทางการพัฒนาเพื่อสนับสนุนหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเครือข่ายร่วมดำเนินกิจกรรมให้มีแรงขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

1. กำหนดประเภทกิจกรรมตามความสอดคล้องและเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

เนื่องจากปัจจัยความสำเร็จหนึ่งของกิจกรรมคือความเหมาะสมของกิจกรรมกับพื้นที่ที่เข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้น จึงควรพิจารณากำหนดประเภทกิจกรรมให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ เช่น

- บูรณาการกิจกรรมของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กับเป้าหมาย นโยบาย การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในพื้นที่นั้นๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียว
- พิจารณานำความสำคัญในการเชื่อมโยงเครือข่าย ลงงบประมาณในการประชาสัมพันธ์กิจกรรม Green Hotel ไปที่พื้นที่ท่องเที่ยว
- พิจารณานำความสำคัญในการเชื่อมโยงเครือข่าย ลงงบประมาณในการประชาสัมพันธ์กิจกรรม Green Office ไปที่พื้นที่ชุมชนในเมือง มากกว่า พื้นที่นอกเมือง

2. กระตุ้นสร้างการตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินกิจกรรมกับหน่วยงานในท้องถิ่น

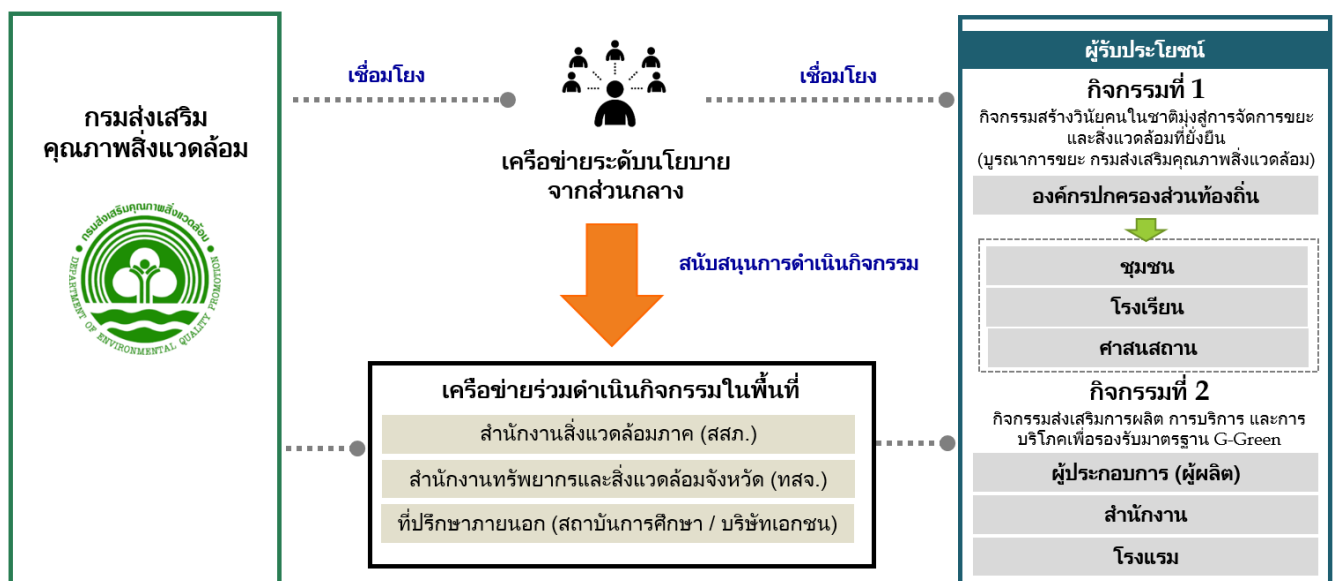
แม้ส่วนกลางจะเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการดำเนินกิจกรรมในแต่ละปี แต่การขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด จะเกิดจากหน่วยงานท้องถิ่น (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) สำนักงานเทศบาล) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความเข้าใจในบริบทของพื้นที่อย่างแท้จริง ซึ่งหากหน่วยงานท้องถิ่นมี Mindset ที่ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของกิจกรรมแล้ว ก็จะทำให้กิจกรรมมีความยั่งยืนในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3. ประสานความร่วมมือ สร้างเครือข่ายระดับนโยบายจากส่วนกลาง

จากปัญหาและอุปสรรคของเครือข่ายผู้ร่วมดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ ที่ต้องสื่อสารประชาสัมพันธ์ชักจูงให้กลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์ในแต่ละกิจกรรมมาเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งการประสานแต่ละหน่วยในพื้นที่ใช้เวลาและงบประมาณค่อนข้างมาก ซึ่งหากมีการประสานความร่วมมือในระดับนโยบายจากส่วนกลาง จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์ได้มากขึ้น เช่น ในกิจกรรมประสานการมีส่วนร่วมในการลดและคัดแยกขยะในศาสนสถาน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถประสานขอความร่วมมือในระดับมหาเถรสมาคม หรือ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ศาสนสถานเข้าร่วมกิจกรรม หรือผลักดันให้มีการเข้าร่วมโดยกำหนดเป็นตัวชี้วัดให้ศาสนสถานในแต่ละอำเภอเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อย 1 ศาสนสถาน เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังสามารถประสานความร่วมมือกับเครือข่ายในภาคเอกชนต่างๆ เช่น สมาพันธ์ผู้ประกอบการ SMEs สมาคมโรงแรม เครือข่ายโรงเรียน เครือข่ายโรงพยาบาล และเครือข่าย Social Enterprise เป็นต้น

4. จัดการองค์ความรู้และเครื่องมือในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบให้กับผู้ดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม

เพื่อให้การดำเนินงานของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานเครือข่ายผู้ร่วมดำเนินกิจกรรมมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน จึงควรมีการจัดการองค์ความรู้จากการถอดบทเรียนของการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่อไปในอนาคต เช่น

- จัดทำคู่มือการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม (Lesson Learn) จากการถอดบทเรียน (เช่น สิ่งที่ดีควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ ปัจจัยที่ทำให้กิจกรรมประสบความสำเร็จ เป็นต้น) โดยอาจจัดทำเป็นรูปแบบคลิปวิดีโอ หรือ ใช้ Infographic เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น
- เผยแพร่บทเรียน/วิธีการดำเนินกิจกรรมของกรณีตัวอย่างในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice)

- จัดทำช่องทางการสื่อสารให้ข้อมูลในแต่ละกิจกรรม เช่น จัดทำเว็บไซต์ของแต่ละกิจกรรมในเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบประเด็นข้อสงสัยในการดำเนินงาน หรือให้ข้อมูลประสานงานระหว่างการดำเนินงาน เป็นต้น

5. สร้างความน่าเชื่อถือให้กับภาพรวมของกิจกรรม เพื่อการดำเนินงานที่ยั่งยืน

เพื่อให้กิจกรรมมีความยั่งยืนในการดำเนินการ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องสร้างความน่าเชื่อถือให้กับกิจกรรมทุกกิจกรรม เช่น การมีที่ปรึกษาที่มีความน่าเชื่อถือ มีความรู้ความสามารถที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม การสร้างความศักดิ์สิทธิ์ของรางวัลที่ได้รับ การสร้างความน่าเชื่อถือของเกณฑ์การประเมิน เป็นต้น

6. สนับสนุนการดำเนินงานอื่นๆ ให้กับเครือข่ายร่วมดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

ด้านงบประมาณ

จากปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายร่วมดำเนินงานในพื้นที่ เช่น สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (สสภ.) ในการเบิกจ่ายงบประมาณให้กับคณะกรรมการตรวจประเมินในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ ดังนั้น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจึงอาจพิจารณาปรับจากการดำเนิน “กิจกรรม” เป็นการ “ประกวด” เพื่อให้หน่วยงานในพื้นที่สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านเกณฑ์การประเมิน

เนื่องจากบริบทย่อยในแต่ละหน่วยงาน องค์กร หรือชุมชนของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความแตกต่างกัน ด้วยขนาด พื้นที่ เช่น ชุมชนในเมืองมีพื้นที่จำกัด มีความหลากหลายของประชากร ขณะที่ชุมชนนอกเมืองมีจำนวนประชากรน้อย มีพื้นที่ในการดำเนินการกิจกรรมมาก หรือ โรงแรมเก่ามีโครงสร้างอาคารเดิมที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เป็นต้น ในขณะที่เกณฑ์การประเมินในปัจจุบันเป็นเกณฑ์เดียว (One Size Fit All) ซึ่งทำให้เกณฑ์การประเมินไม่เหมาะสมกับทุกบริบทของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมอาจพิจารณาปรับเกณฑ์ให้มีความแตกต่างตามบริบทหลัก หรือ แยกกิจกรรมย่อยตามบริบทของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

แนวทางการพัฒนากิจกรรมภายใต้ PULL Strategy

แนวทางการพัฒนาเพื่อจูงใจ และดึงดูดให้กลุ่มเป้าหมายใหม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม ขณะที่ยกระดับกลุ่มเป้าหมายเดิมให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการพัฒนากิจกรรมภายใต้ Pull Strategy โดยเน้นความสำคัญไปที่กลุ่มเป้าหมายของกิจกรรมเป็นสำคัญ โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ “ใช่” เข้าร่วมกิจกรรมกับกรมฯ ซึ่งหากพิจารณาเปรียบเทียบกับ การคัดเลือกนักศึกษาเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย จะพบว่า หากได้นักศึกษาที่มีคุณภาพที่ดี ตั้งใจเรียน จากการสอน 100% เด็กจะได้ 100 – 120% ในขณะที่หากนักศึกษาที่เข้ามาในมหาวิทยาลัยไม่มีคุณภาพ จากการสอน 100% เด็กอาจจะได้เพียง 20% เท่านั้น กล่าวคือ กรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมไม่สามารถผลักดันให้ประชาชนทุกคนหันมาสนใจด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะในงบประมาณและเวลาที่จำกัดได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีความพร้อม และความตั้งใจเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจะทำให้ผลลัพธ์ที่ได้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

1. ยกระดับกลุ่มเป้าหมายเดิม

การติดตามฐานกลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์ที่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมกับกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม แล้ว ให้ยังคงรักษามาตรฐานการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนากิจกรรมให้มีความยั่งยืน โดยไม่มุ่งเน้นการขยายกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมใหม่เพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เดียวกับการตลาด ที่กล่าวว่า ต้นทุนการหากลุ่มลูกค้าใหม่จะสูงกว่าการรักษาลูกค้าเก่าเสมอ เนื่องจากต้องเสียต้นทุนในการสร้างความรู้จักใหม่ ต้องสร้างความน่าเชื่อถือไว้วางใจจนเข้ามาเป็นลูกค้า

ทั้งนี้ นอกจากกรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมต้องมีการรักษามาตรฐานการดำเนินงานแล้ว การผลักดันให้มีการพัฒนาระดับกลุ่มผู้รับประโยชน์ให้มีมาตรฐานการดำเนินงานที่สูงขึ้น ก็เป็นสิ่งที่กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมควรมุ่งดำเนินการด้วยเช่นกัน เช่น ผลักดันศาสนสถานในกิจกรรมประสานการมีส่วนร่วมในการลดและคัดแยกขยะในศาสนสถาน ที่ผ่านเกณฑ์ระดับดี ให้เข้าสู่ระดับดีมาก และระดับดีเยี่ยม ตามลำดับ หรือผลักดันสำนักงานที่ได้ Green Office ในระดับดี (G ทองแดง) ให้เข้าสู่ระดับดีมาก (G เงิน) และระดับดีเยี่ยม (G ทอง) ตามลำดับ หรือผลักดันให้เป็น Best Practice หรือมีการเทียบเคียง (Benchmarking) เพื่อผลักดันให้มีการยกระดับที่สูงขึ้น เป็นต้น

นอกจากนี้ การยกระดับกลุ่มเป้าหมายเดิมโดยการสร้างความเข้มแข็ง สร้างกำลังใจในการรักษามาตรฐานการดำเนินงาน โดยการให้สิทธิประโยชน์พิเศษสำหรับผู้ที่ได้รับรางวัลและยังคงมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เช่น โรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในกิจกรรมการจัดการขยะที่ต้นทางของชุมชน และโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste) และยังคงมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จะได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับเด็กนักเรียน หรือ สถานประกอบการที่ได้รับการรับรอง G-Upcycle และยังคงดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จะได้รับสิทธิพิเศษในด้านการทำธุรกิจ การลดภาษี เป็นต้น

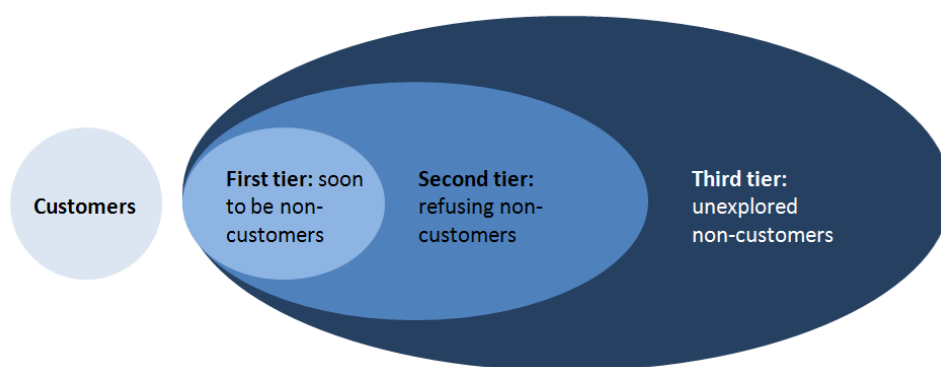
2. พัฒนาสร้างกลุ่มเป้าหมายใหม่

นอกจากการรักษากลุ่มเป้าหมายเดิมแล้ว การพัฒนาสร้างกลุ่มเป้าหมายของกิจกรรมรายใหม่ๆ ยังเป็นการพัฒนากิจกรรมของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ขับเคลื่อนไปในวงกว้างอีกด้วย ซึ่งคณะผู้วิจัย

พิจารณาแนวคิด Non-Customer Analysis ของซาน คิม และ เรเน โมบอร์ค ใน Blue Ocean Strategy มาเป็นแนวคิดในการพัฒนาสร้างกลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์ใหม่ของกิจกรรม ทั้งนี้ จะมีการพิจารณาใน 3 ระดับ (3-tiers Non-Customer) คือ 1) First Tier หรือ Soon-to-be Noncustomers เป็นกลุ่มผู้ที่ต้องการและพร้อมที่จะเข้ามาเป็นกลุ่มเป้าหมายในอนาคตอันใกล้ แต่อาจขาดโอกาสหรือปัจจัยบางประการ 2) Second Tier หรือ Refusing Noncustomers เป็นกลุ่มที่แม้ยังไม่ได้เป็นกลุ่มเป้าหมาย แต่หากค้นหาความต้องการที่ตอบสนองได้ก็สามารถเปลี่ยนเป็นกลุ่มเป้าหมายได้ และ 3) Third Tier หรือ Unexplored Noncustomers เป็นกลุ่มที่ยังไม่ได้ถูกค้นพบหรืออาจเป็นกลุ่มที่ถูกกลืนในอดีต ซึ่งอาจเป็นกลุ่มที่องค์กรไม่เคยนึกถึงหรือไม่เคยสื่อสาร เนื่องจากมองว่าไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายของตนเอง

ทั้งนี้ จากแนวคิด Non-Customer Analysis ข้างต้น คณะผู้วิจัยได้เสนอการพัฒนาสร้างกลุ่มเป้าหมายใหม่ ดังนี้

Blue Ocean Strategy: Non-customers

- First Tier : เป็นการพิจารณากลุ่มที่ตระหนักและใส่ใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมและขยะอยู่แล้วในปัจจุบัน แต่ต้องการองค์ความรู้ที่ถูกต้อง ชัดเจน มีมาตรฐานเข้ามารับรองการดำเนินงานที่ทำอยู่ เช่น ผู้ประกอบการที่เน้นเรื่องสิ่งแวดล้อมในกระบวนการผลิต กลุ่มผู้ที่เคยร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่นๆ กลุ่มหน่วยงาน/องค์กรที่มีจุดมุ่งหมายหลักในการแก้ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยใช้กลไกการบริหารจัดการที่ดีของภาคธุรกิจ (Social Enterprise) เป็นต้น
- Second Tier : เป็นการพิจารณาขยายต่อยอดกลุ่มใหม่จากกิจกรรมเดิม เช่น เพิ่มเติมนักอาสาสมัครในกิจกรรมศาสนสถาน เพิ่มเติมนักอาสาสมัครรายกลาง-ใหญ่ ในกิจกรรม G-Upcycle เป็นต้น หรือการสร้างเครือข่ายเพิ่มเติมจากฐานผู้เข้าร่วมกิจกรรมเดิม เช่น เครือข่ายโรงเรียนสาธิต เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ สมาคมโรงแรม เป็นต้น โดยอาจมีการกระตุ้นและผลักดันโดยสร้างกิจกรรมการประกวดระหว่างเครือข่าย
- Third Tier : เป็นการพิจารณาขยายไปยังกลุ่มใหม่ที่ไม่เคยมีการดำเนินกิจกรรมมาก่อน เช่น Green Community สำหรับกลุ่มอาสาสมัครที่อยู่ว่างๆ หรือ Green Service สำหรับกลุ่มโรงพยาบาล โดยบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยเสนอแนวคิดหลักการมีส่วนร่วมสำหรับการขยายกลุ่มเป้าหมายใหม่ของกิจกรรม ดังนี้

แนวคิดสำหรับการขยายกลุ่มเป้าหมายใหม่ของกิจกรรม

5 ระดับ
ของหลักการสร้างการมีส่วนร่วม

3. นำผลลัพธ์จากกิจกรรมมาสู่การประชาสัมพันธ์สร้างแรงจูงใจ สร้างความตระหนักในวงกว้าง

กลยุทธ์ที่สำคัญของ Pull Strategy คือการสร้างแรงจูงใจ ดึงดูดให้กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สามารถสะท้อนภาพผลลัพธ์ (Outcome) จากกลุ่มผู้รับประโยชน์ในกิจกรรมมาสู่การประชาสัมพันธ์ และสร้างความตระหนักในวงกว้างได้ เช่น

- การนำผลลัพธ์ที่ได้จากกิจกรรมมาประชาสัมพันธ์ให้คนทั่วไป และกลุ่มเป้าหมายทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งประโยชน์ทางตรงด้านสิ่งแวดล้อม และประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ โดยการสร้างเรื่องราวความสำเร็จ (Success Story) จากการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น เรื่องราวของชุมชนต้นแบบ Zero Waste หรือ สถานประกอบการโรงแรมที่ได้รับ Green Hotel

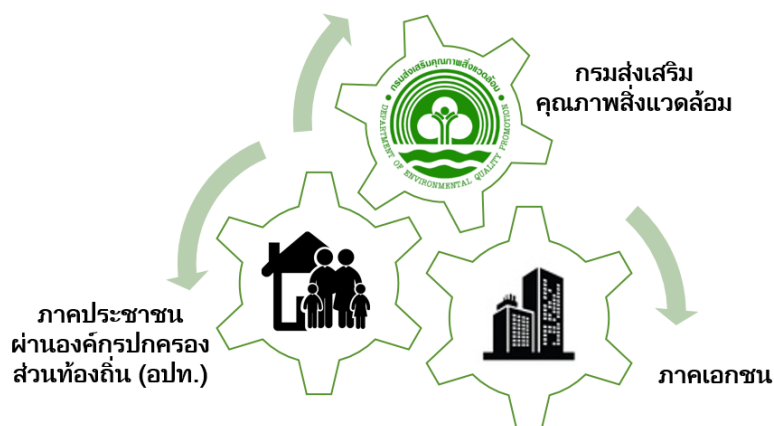

- การรวบรวมรางวัลและกิจกรรมทั้งหมดของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อประชาสัมพันธ์ จัดแสดงเป็น BIG EVENT เพื่อสร้างผลกระทบในวงกว้าง
- บูรณาการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรม รวมทั้งประชาสัมพันธ์ สร้างความตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น ร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในการรณรงค์ภาพรวมกิจกรรมต่างๆ หรือประชาสัมพันธ์แนวทางการสำเร็จของต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

- สร้างทูตประชาสัมพันธ์ในแต่ละท้องถิ่น โดยอาจใช้ Best Practice ในแต่ละกิจกรรม เป็นผู้ชักจูงประชาสัมพันธ์ โน้มน้าวประชาชน/หน่วยงานในพื้นที่ให้ร่วมมือดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เพื่อให้การขับเคลื่อนกิจกรรมของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความยั่งยืน คณะผู้วิจัยพิจารณาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” โดยเล็งเห็นว่า ภาคธุรกิจเป็นภาคที่สำคัญในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันวงการธุรกิจได้มีความตระหนักรู้ในปัญหาดังกล่าวและหันมาให้ความสำคัญกับการดำเนิน “ธุรกิจที่ยั่งยืน” มากขึ้น เช่นเดียวกับภาคประชาสังคมที่มีความตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถใช้แนวคิดประชารัฐ เพื่อใช้เป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาตั้งแต่ระดับท้องถิ่นขึ้นมา โดยมุ่งเน้นให้มีความร่วมมือกันระหว่างกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคเอกชน และภาคประชาชนผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมคุณภาพชีวิต และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย

การดำเนินการภายใต้แนวคิดประชารัฐจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์และความยั่งยืน ซึ่งจะมีชุมชนเป็นตัวดำเนินการหลักในการขับเคลื่อน เพราะคนในท้องถิ่นนั้นย่อมทราบดีว่าชุมชนของตนเองยังขาดอะไรและต้องการอะไร ทำให้ได้รับประโยชน์ตามความต้องการและมีความทั่วถึง ทั้งนี้ สำหรับหัวใจสำคัญของการใช้แนวคิดประชารัฐกับกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม คือ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน (ซึ่งสามารถดำเนินการผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)) และภาคเอกชน เนื่องจากการแก้ปัญหา การปฏิรูปและการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมจะสำเร็จหรือเห็นผลเป็นรูปธรรมไม่ได้เลย หากขาดซึ่งความร่วมมือร่วมใจและการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชน ภาคเอกชนที่เป็นผู้สนับสนุนที่สำคัญ และเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งเมื่อภาคเอกชนและประชาชนสามารถดำเนินงานนั้นๆ ได้ดีแล้ว กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมก็สามารถไปริเริ่มงานสำคัญใหม่ได้

